

DÉBRÉCZENI FÜGGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

EGY HÓNAP K 120.-
HÉTFŐD ÉVRE K 120.-
FEL ÉVRE K 120.-
EGYÉZ ÉVRE K 120.-

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL: DÉB-
RECEN, PIAC-ÚJ 48. SZ.
TELEFONSZÁM: 12.

A másik terror

A terrorra nincs enyhítő körülmény, a terror — terror, akármilyen a színe, a terror egyformán szörnyű, undorító, emberhez nem illő, megnyugvást nem eredményezhet és veszélyeztetni még az örök emberi térékeket is, akár vörös, akár fehér.

A vörös terror romboló munkája alapjában akarta megindítani társadalmi rendünket s ha szándéka nem is sikerült, a szilárd épület sok-sok oszlopa még is csak rombadólt a vörös földrengés alatt. Az emberi vakság nem okult a szörnyű példán, a kommunizmus bukása csak a terror színének megfakulását eredményezte, fehér terror váltotta fel a vöröset és igyekszik elődjének méltó utódjaként szerepelni.

Minden komolyan gondolkozó, az igaz értéket elismerő és tisztelő, hazája és nemzete sorsáért aggódó embert meg kell, hogy döbbenjen az a hír, hogy Grosz Emil tanár, a budapesti egyetem egyik büszkesége és Péterffy Tibor, a világhírű fiatal tudós, elhagyják Magyarországot, mert itt nincs többé számukra hely.

A sovén hazafiasság virágkorában már volt ez a két név vezércikktema a magyar sajtóban. Amikor az egész tudományos világ elismerésének babériját helyezte a magyar tudósok fejére, amikor a tudósok nemzetközi kongresszusa ünnepelte őket, mint a magyar tudományosság hivatott képviselőit, akkor a magyar sajtó vezércikkében méltatta jelentőségüket és megajósolta, hogy míg magyar lesz a magyar, mindig büszke lesz azokra a fiakra, akik nemzetüknek, hazájuknak ezt a becsületet megszerezték.

Quae mutatio rerum! Grosz Emil ma is az a tudós, aki volt, Péterffy Tibor csaköregbithette azóta tudását és hírnevét és ma — utlevelet váltanak, hogy örökre elhagyják hazájukat, a mely türte, hogy megkövezzék őket, azt az országot, ahol sem alulról, sem felülről nem lehet a higgadt józanság, a józan belátás, a belátó megértés nyugalmat egyedül teremthető uralmára számítani, mert mindezekben, mert mindenben tulteszi magát és fölébe terpeszkedik a gyűlöletes, szennyes egyéni indulat, ahol örökös a terror, csak a színét változtatja időnként.

Lovászy, Garami, Wekerle, Wlassics Ki alakítja meg a koalíciós kormányt?

Mint megbízható forrásból értesülünk, a kormányválság tegnapi nem ért véget. A lemondott Friedrich-kormány tovább vezeti ideiglenesen az ügyeket s közben lázasan folynak a politikai tárgyalások.

Két kombináció van. Az egyik szerint Garami Ernő lenne a miniszterelnök. Hogy ez esetben kikből alakulna meg a kormány, nem tudják. A másik kombináció, amelyiknek a valószínűsége nagyobb, az, hogy Lovászy Márton alakítana mint miniszterelnök kormányt. Ebben a kormányban közreműködnének Garami Ernő, Perényi Zsigmond báró, Buchinger Manó, Peidl Gyula, Szabó István, Heinrich Ferenc és Vázsonyi Vilmos, akinek az új kormányban való részvétele teljesen bizonyos, jóllehet ellene bizonyos körökben erős mozgolódás észlelhető. A hadügyi tárca minden valószínűség szerint továbbra is Schnetzer Ferenc kezében marad. Várható, hogy a megerősödött kigazda-párt legalább két miniszteri állást fog követelni arra is hivatkozva, hogy a kommunizmus bukása nem kis mértékben a földmivelő nép passzív rezisztenciájának köszönhető.

Budapest, aug. 27. A különböző demokrata pártok tárgyalásai az új kormány megalakításáról még tartanak. Garami Ernő és Vázsonyi Vilmos vezetik a tárgyalásokat. Beavatott körök szerint koncentrációs kabinet alakul, amely egész Magyarország bizalmát fogja bírni.

Budapest lakosságának a politikai alakulás iránti érdeklődése most sem nagyobb, mint eddig volt. A lakosság valami furcsa apatiát mutat és úgy látszik, egyelőre teljesen mindegy neki, hogy ki kormányoz. Most az új kormány összeállítása fölött kezdett tárgyalások kezdik ráterelni a tömegek érdeklődését a napi politikára.

Miután lapok nem jelennek meg, teljes a tájékozatlanság a kibontakozást illetőleg. Külön-

böző körökben különböző személyek nevét kolportálják, mint akik az új kormány élére kerülnek. Egyik erősen elterjedt hír szerint Wekerle-kabinet következik, melyben a belügyi tárcát Károlyi Imre gróf, a kereskedelmi Sztéryni József báró vállalná. A szociálisták két-három tárcát kapnának a kabinetben. Erősen emlegetnek olyan megoldást is, mely Wlassics Gyula bárónak juttatna vezérszerepet és sok híre van annak a kombinációnak is, mely szerint Bárczy István volt főpolgármester lenne az új kormány miniszterelnöke.

Uj politikai pártok

A régi politikai pártok eddigelé semmi jelét sem adták annak, hogy működésüket újból meg akarják kezdeni. Ellenben egész sereg új párt keletkezett. Megalakult a nemzeti szövetség, vezetője Perényi Zsigmond báró belügyminiszter, erősen dolgozik a keresztényszocialista párt. Giesswein Sándor pártja, napról-napra erősebb az országos kigazda-párt; teljesen új a politikai porondon a magyarországi munkások nemzeti pártja és a keresztény nemzeti egyesülés.

József herceg és a szociálisták

Budapest, aug. 27. József főherceg az utóbbi napokban több ízben tárgyalt Vázsonyi Vilmos volt igazságügyminiszterrel. A főherceg megkérte Vázsonyit, hogy közvetítsen közte és a szociálisták között. Vázsonyi tárgyalásai azonban eredménytelenek maradtak, mert a szociálisták annak dacára, hogy József főherceg garantálta, hogy sem a demokrácia, sem a köztársaság ellen nem fog dolgozni, semmi bizalommal nem voltak a főherceg iránt. (Dácia.)

Mire kellett volna az ostromállapot?

Budapest, aug. 27. József főherceg szükség esetén erőszakkal is biztosítani akarta helyzetét. Hogy például a szociálisták üzemait és tüntetéseit lehetetlenné te-

gye. József főherceg kihirdette Budapest területére az ostromállapotot. A román csapatok főparancsnoksága azonban, amely semmiféle politikai pártot nem hajlandó támogatni, ezt az utolsó politikai fegyvert is kivette József főherceg kezéből azáltal, hogy Mardaescu tábornok proklamáció útján közölte Budapest lakosságával, hogy csak a román főparancsnokságnak van joga az ostromállapotot kihirdetni, erre azonban eddig nem volt szükség. (Dácia.)

Az entente nem támogatja a royalista törekvéseket

Bécs, augusztus 27. Ideérkezett hírek szerint Olaszország a leghatározottabban ellenzi a monarchia visszaállítását Magyarországon, Amerika és Anglia hasonlóan elhárítják maguktól a magyar monarchisztikus törekvések támogatását. Franciaország még nem döntött, de bizonyos, hogy Clemenceau republikánus állásponton van.

A főváros élelmezése

Budapest élelmezése tekintetében napról-napra javulás észlelhető. A helyzet ma az, hogy jóformán minden élelmiszer kapható, csak hogy rendkívül drága áron és csakis kék pénzéért. Egy vacsora 60 koronába kerül, de az étlap legalább is olyan változatos, mint az utolsó háborús évben. A hamisított fehér pénzt névértékének egy ötödrészig elfogadják s a Tiszáig mindenütt teljes értékű a postatakarékpénztár pénzei.

A román hadsereparancsnokság rendelete

Kivonat
a 21. és 23. számú rendeleteiből
(helyesbítve).

1. Vétkesnek tekintetnek mindazon egyének, akik bár nem rossz szándékkal a nyilvános helyiségekben, vonatokban, az utcákon stb. bármilyen közölni híresztelni, megbeszélni fogják az akár igaz, akár képzelt híreket vagy véleményeket, amelyek a harci tevékenységet érintik; továbbá, amelyek a helyzetre és a csoportok áthelyezésére, vagy a katonai hatóságok rendelkezéseire, vagy bármilyen, a román hadsereget érintő ügyekre vonatkoznak.

2. Ezen vétkezések a katonai bírák által első és utolsó fokban fognak tárgyalatni és egy évig terjedő börtönrésre és 2000 lei pénzbüntetésre elítélletni, amikor a fentiek kémszedési és árulás-szándékkal történtek, a háború esetén érvényes büntetések fognak végrehajtatni.

A fővárost megszállva tartó román csapatok a legkifogástalanabban viseltetnek. A rend helyreállása kizárólag a román csapatok érdeme és azóta is gondosan ügyel a román parancsnokság a főváros rendjének és nyugalmanak fenntartására.

Az erdélyi csapatok parancsnokságától.

Körrendelet

a 8181. számú utazási (forgalmi) rendelethez vonatkozó szolgálati függelékkel.

1. Csapatok által elfoglalt területen a Tiszától keletre, ennek a parancsnokságnak 8181. számú rendeletében adott intézkedések érvényben maradnak.

2. Azon személyek részére, akik Magyarország belső részén, úgy mint a csapatok által elfoglalt területen, amely a Duna-Tisza között magában foglalja, a cseh-szlovákok által elfoglalt területen északon és a franciák s szerbek által elfoglalt területen továbbra is érvényben marad. — Az utazás ezen a területen fényképpel ellátott utazási igazolványokkal fog történni, kiállítva a helyi rendőrhivatal által és láttamoztatva a legközelebbi katonai parancsnokság által. A Budapest lakó egyének részére, akik a közellévő falvakba akarnak utazni, a budapesti katonai parancsnokság meg fogja állapítani a határt, amelynek körletében az utazás csak polgári hatóság által kiállított azonosági igazolvánnyal, a katonai parancsnokság láttamoztása nélkül is lehet utazni.

3. A 2-ik pont alatt feltüntetett körletben az utazás csak egymással szomszédos helységeken van megengedve, a polgári hatóságok által kiállított és a katonai hatóság által nem láttamozott igazolvánnyal. A 2-ik és 3-ik pont alatt feltüntetett utasítások abban az esetben lesznek megváltoztatva, ha a katonai szükségletek ezt megkívánják.

4. A 2-ik pont alatt mutatott területen lakó egyének, akik a mi csapatok által elfoglalt területen kívül, de csak a cseh-szlovákok által elfoglalt területre, Ausztriába, a szerbek és jugoszlávok által elfoglalt magyar területre akarnak utazni, csak fényképpel ellátott igazolvánnyal lehet, kiállítva a helyi hatóságok által és láttamoztatva Hadsereg Parancsnokság, Csapattest- és Hadtestparancsnokság által.

5. Mindazon egyének, akik a 2. pont alatt feltüntetett csapatok által elfoglalt területről a 4-ik pont alatt feltüntetett területen kívüli akarnak utazni, kötelesek a helyi hatóságok által utlevelet kiállíttatni és láttamoztatni a budapesti csapatok parancsnoksága által.

6. Új rendelkezésig a 2-ik pont alatt feltüntetett körletből a Tiszától keletre elfoglalt körletbe vagy fordítva, polgári egyéneknek tiltva van az utazás, kivéve azon egyéneket, akik hivatalosan utaznak és egy külön 939-es számú nyílt parancsral bírnak, kiállítva a katonai hatóságok által (Hadseregparancsnokság, Csapattest-, Hadtest-, Hadtáp- és felügyeleti parancsnokságok hirszerző irodái által). Ugyiszintén megvan engedve a Tiszán

át való utazás azon egyéneknek, akik a Tisza nyugati vagy keleti részéről elmenekültek, a gyanus személyek kivételével. Ezeknek a hazatérőknek személyenként 100 kgr.-ig terjedő poggyászt szabad magukkal vinniük. Ezen hazatérők utazási igazolványai csakis egyszeri utazásra érvényesek (a hazatérésre), ki lesznek állítva a polgári hatóságok által és láttamoztatva katonai hatóságok által (az erdélyi csapatok parancsnoksága, Csapattest-, Hadtáp-, Hadtest- és felügyeleti kerület-parancsnokság hirszerző irodái által). Azoknak, akik a Tisza keleti körletéből annak nyugati körletébe térnek haza, egy nyilatkozatot kell adniok, azon parancsnoksághoz, amely az utazási igazolványukat láttamozta, hogy nem fognak visszatérni.

7. A katonai parancsnokságok utazási engedélyt adhatnak azoknak,

akiknek a Tisza mindkét partján birtokuk van, de csak a Tisza partjain levő helységekre.

8. Minden a 2-ik és 3-ik pont szerinti kiadott engedély csak egyszeri oda- és visszautazásra érvényes és azok csak 30 napi érvénnyel bírnak.

9. A szövetséges államok által kiadott utlevelek minden esetben érvényesek.

10. Azok az egyének, akik a fentebbi rendelkezések ellen cselekednek, a hadbírók elé fognak állíttatni és a forgalmi (utazási) rendelet 1. pontjában megállapított büntetésekkel lesznek sújtva.

Budapest, 1919 augusztus 20.

Az erdélyi csapatok főparancsnoka:

MARDARESCU tábornok.

Vezérkari főnök:

PANAITESCU tábornok.

42 milliárd a bankjegyforgalom

Az osztrák-magyar bank legutóbbi kimutatása

Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank legutóbb közölt kimutatása az augusztus 15-iki állapotról a bankjegyforgalom 416 millió korona növekedést mutat, hogy a bankjegy állomány eddig soha el nem ért nagyságot, 42,21 milliárdot ért el. A bankjegyforgalom a 31-ikén kimutatott 42 milliárdot meghaladta holott eddig rendszerint azon alul maradt. A június 15-iki kimutatás 40,6 milliárd állandó bankjegy forgalmat tüntetett fel úgy, hogy az utolsó hét hónap alatt 2 milliárd az emelkedés. A forgalom erős emelkedésének elsősorban a bankárca 302 millióval való növekedése az oka.

Lényeges változást mutat az egyéb aktívák tétele is, amely 67,2 millió korona emelkedést ért

1919 augusztus 15-iki állás.

(A tényleges helyzet miatt a pénzintézetek nagyrészenek állását csak a régebbi kimutatás alapján lehetett felvenni.)

Követelések:

Ércéskészlet: Koronaértékbeli aranyérmekben, továbbá aranyrudakban, külföldi és kereskedelmi érmeben, finom kilogrammonként 3,278 koronájával számítva 262.242.177,57 korona. Külföldi piacokra szóló aranyváltók és külföldi jegyek 8.494.082,41 korona. Ezüstértékek és váltópénz 56.306.467,84 korona, összesen: 327.042.727,82 (— 1.574.198,88). Hadi kölcsönpénztárak pénztárjegyei 455.560.250.— (— 75.500.—). Leszámitolt váltók, közraktári zálogjegyek (warrants) és értékpapírok 3.307.978.178,04 (+ 302.849.353,50). Kölcsönök kézi zálogra 8.846.093,300.— (— 1.760.400.—). A cs. kir. osztrák államkormány kölcsöne 60.000.000.—. A cs. kir. államkormány kölcsöne a külön kötött egyezmények alapján 22.034.000.000.—. A m. kir. államkormány kölcsöne a külön kötött egyezmények alapján 10.920.000.000.—. Értékpapírok 54.343.383,08 (+ 43.305,08). Jelzálogkölcsönök 272.692.754,54 (— 242.536,46). A kibocsátott pénztárjegyekért a cs. k. államkormányval szemben fennálló követelés 2.072.057,472.— (— 8.687,124.—). A kibocsátott pénztárjegyekért a magy. kir. államkormányval szemben fennálló követelés 1.185.894,528.— (— 4.971,876). A cs. kir. kormányval szemben fennálló követelés esedékes pénztárjegyek alapján 2.411.740,988,33 (+ 8.690.630,27). A m. kir. kormányval szemben fennálló követelés esedékes pénztárjegyek alapján 1.406.575,802,94 (+ 4.973.882,74). Egyéb követelések 1.017.096,846,01 (+ 67.230,772,07). Összesen: 54 milliárd 371.076,224,76 K.

Tartozások:

Részvénytőke 210.000.000.—. Tartalékalap 42.000.000.—. Bankjegyforgalom 42.212.392,452.— (+ 476.227,677.—). Girokövetelések és egyéb azonnal lejáró tartozások 6.510.896,047,88 (— 34.309,563,67). Forgalomban levő záloglevelek 261.327,200.—. Forgalomban levő pénztárjegyek 3.257.952,000.— (— 13.659,000). Egyéb tartozások 1.376,518,524,88 (— 1.631,835,01). Összesen: 54.371,076,224,76 K.

Adómentes bankjegytartalék: 1.225.739,000 (— 402.548,000).

A haditermény kirendeltsége a gabonaellátás munkájában

A főispán rendelete

A Haditermény r.-t. debreceni kirendeltsége beadványi intézett Rásó István főispánhoz, hogy a Budapesti Közlönyben közölt értesítés szerint a kormány rendelkezéséhez képest az 1919. évi termény igénybevétele az eddigi szervek, tehát kifejezetten a Haditermény-kirendeltség és körzeti bizományosok közreműködésével eszközöndő.

E kormányrendeletben a természetbeni vámért való őrlés további fenntartása is elrendeltetett és pedig 15 százalék az őrlésért és 12 százalék a hántól sért.

Minthogy az 1919. évi gabonaigénybevétel lebonyolításánál a Haditermény közreműködése úgy Debrecenben, mint Hajdumegyében kikapcsolatott, a kirendeltség azt kéri beadványában, hogy előbbi hatáskörébe helyeztessék vissza, annál is inkább, mert ezzel sem a várost, sem a megyét megterhelhetés nem éri, minthogy a kirendeltség tisztviselői, mint központi tisztviselők, illetményüket a Haditermény pénztárából ma is huzzák.

A főispán a beadványra értesítette a kirendeltséget, hogy a jelzett rendeletekről tudomása nincsen. Amikor a központi kormányban az idej gabona-termés igénybevételére vonatkozó rendelet megérkezik, azt minden részletében végre fogják hajtani, ma azonban nincs abban a helyzetben, hogy egy nem ismert kormányrendeletet egy kisorszletében életbeléptessen, a kirendeltséget tehát jogaiba és kötelezettségeibe vissza nem helyezheti.

Kötelességévé teszi ellenben a főispán a kirendeltségnek, hogy Debrecen város és Hajdumegye első tisztviselőjének a gabona- és lisztellátás lebonyolításánál a ma érvényben levő helyhatósági rendeletek végrehajtásában segítségére legyen abban a munkában, amely a kirendeltségnek eddig is feladata volt. Felhívta a főispán a kirendeltséget, hogy a város és a megye első tisztviselője ilyen irányu megbízásainak a közszolgálat érdekében, tapasztalt pontosságával, haladéktalanul tegyen eleget. Annak megállapítását, hogy a jelzett munkakörön belül milyen irányban vétessék igénybe a kirendeltség közreműködése, a város és a megye első tisztviselőjére bízta a főispán.

A kirendeltségnek andadó megbízások végrehajtása, minthogy a kirendeltség tisztviselői illetményeket huzzák, a két törvényhatóságra anyagi kötelezettséget nem jelent.

A polgármesteri hivatal a főispán határozatát a közéleti ügyosztályhoz tette át további intézkedés végett.

Svájban
nincs kenyérforgalom

Bern, aug. 27. A szövetségi tanács legújabb rendelete szerint a kenyérforgalmi rendszert hatályon kívül helyezték és a termény-kereskedést teljesen szabadrá tették.

Feketére, vagy bármilyen színre való festést, valamint mindenféle ruhanemű tisztítását, nyolc nap alatt kifogástalanul végzi a Hrabózy-gyár Gyászcsontban Széchenyi-utca 42. Fiókok Csapó-utca 30. és Hatvan-utca 11. sz. 24 óra alatt!

A magyar békeszerződés vázlatára elkészült

Temesvár, aug. 26. A „Temeswarer Zeitung“ jelenti: Az entente főtanácsa az utóbbi napok folyamán nagy vonásai-ban elkészítette a magyar békeszerződést.

A rendelkezéseket ideiglenesen a magyar politikusok megkérdezése nélkül állapították meg. Magyarország végleges kormányának megalakulása után azonban a magyar béke-delegátusokat azonnal meghívják Páris egyik elővárosába a békefeltételek fogalmazványának átvétele végett.

A béke-delegáció megállapította ugyan Magyarország számára a pénzügyi és gazdasági feltételeket is, minthogy azonban ez Magyarország nemzetgazdaságára és állampénzügyeire súlyos terheket róna, épp úgy, mint Német-Ausztriával történt, újabb bizottságot fognak kiküldeni, amely későbbi időpontban állapítja meg a jóvátételi összeget, valamint a hadikölcsönre és a bankjegy adósságra vonatkozó rendelkezéseket. Ez a jóvátételi entente-bizottság majd átveszi Csehország pénzügyeinek ellenőrzését és gondoskodik arról, hogy a lakosság túlságosan megterhelését és minden igazságtalan pénzügyi intézkedést elkerülve, az entente hitelezők érdekeit is megóvja. A békekongresszus szeptember végéig remélhetőleg elkészül ezzel a munkájával is.

Bukarest, augusztus 27. Az „Adeverul“ jelenti Lyonból: A főtanács legutóbbi ülésén a magyar kérdéssel foglalkozott és a békeszerződésbe fölveendő kérdéseket vitatta meg. A főtanács elhatározta, hogy a német kormányhoz jegyzéket intéz a szénzállítás ügyében.

Amerikai konzulátus Hamburgban és Brémában

Bukarest, aug. 27. Az *Universal* jelenti: Oser a berlini kereskedelmi kamara tagjai előtt kijelentette, hogyha Németország gazdasági helyzete nem fog rohamosan javulni, Németországban az ötéves háború dacára is mintegy 20,000 millió emberfő-
lőség lesz, akiknek kiűfödön kell kenyerüket megkeresniük.

Angol forrásból vett értesülések szerint az Egyesült Államok, hogy Németországgal minél szorosabbá tegyék a kereskedelmi összeköttetést, még Hamburgban is külön konzulátust állítottak fel. Nemsokára Brémában is amerikai konzulátust állítanak fel.

Az amerikai misszió elhagyja Bécsot

Bécsből jelentik: Az a hír terjedt el, hogy a bécsi amerikai misszió parancsot kapott Bécs elhagyására. Ezt a feltűnő rendelkezést úgy magyarázzák, hogy az amerikaiak elégedetlenek a béketárgyalások jelenlegi helyzetével. Az amerikaiak csak akkor fognak visszatérni Bécsbe, ha az amerikai szenátus ratifikálta a békeszerződést.

Az új német választások

Berlin, aug. 27. A wiemari nemzetgyűlés tegnapelőtti ülésén megbeszélték az új választások megejtésének időpontját. A választások valószínűleg január 15-én kezdődnek, a mostani alkotmányozó nemzetgyűlést pedig e hó 30-án oszlatják fel.

Kié legyen Teschen?

Prága, aug. 27. A Deutsche Volkswehr, a felszülézi németek lapja a lengyelek és csehek tescheni tárgyalásairól ezeket írja: A németek, mint érdekeltek elismerik, hogy az összes új államok között Csehország van politikailag és szociális szempontból legjobban szervezve s hogy a csehek magas általános műveltségük és rendszeretük folytán inkább jogosultak Teschen anektálására. — Lengyelországban a németiség csupán nyelvszigeteket képez, míg Csehszlovákiában milliónyi tömegekben élnek.

Németbarát hangulat Spanyolországban

Páris, aug. 25. A „Matin“ jelenti Madridból: A spanyol parlament legutóbbi ülésén egy képviselő azt a javaslatot terjesztette elő, hogy öt milliárdos belső kölcsönt bocsássonak ki Németország, Ausztria és Franciaország segélyezésére.

A francia sajtó ebben Spanyolország német barátságának újabb jelét látja. Már a múlt év márciusában kijelentette szeptemberi ülésén a spanyol köztársasági párt, hogy az új spanyol alkotmányban a német köztársaságot veszik mintaképül és mindent el fognak követni, hogy szoros viszonyt tartsanak fenn vele. A köztársasági párt, amelynek vezére Soriano, ellenséges magatartást tanúsít északi szomszédjaival szemben és hivatalos lapjában kiméltlenül támadja imperialisztikus céljai miatt.

Megállapították, hogy von Wasswitz madridi német nagykövet állandóan hatalmas összegek felett rendelkezik, amellyel a németbarát mozgalmakat éleszti.

Nagyszlovák kongresszus Turócszentmártonban

Prága, aug. 27. Turócszentmártonban nagy szlovák kongresszust tartottak, melyen a minisztereken és képviselőkön kívül Mittelhausen tábornok és lady Paguet is résztvettek. A megjelent 6000 delegátus megalakította a szlovák nemzeti pártot, mely az egységes csehszlovák köztársaságszlovák köztársaságot követeli.

Mosakodnak a bolgárok

Lyon, augusztus 26. A bolgár delegáció a békekongresszus titkári hivatalához még további két jegyzéket nyújtott be:

Az egyikben tiltakozik az ellen, mintha Bulgária elnyomná a kisebbségeket, a másik pedig protestál azon agenturák híresztelése ellen, amelyek telekürtölik az egész világot, hogy Bulgáriában állandóan megtámad-

ták a francia és a szövetséges megszálló csapatokat, holott ez szemenszedett hazugság.

A finn kormányválság

Stockholm, augusztus 27. Helsingforsból jelentik, hogy a kormány lemondása folytán az ország ismét nagyon bizonytalan helyzetbe jutott. A pártok közötti viszályok jelentékenyen megnehezítik az új kormány megalakítását és nem tudják, hogy mikor lehet helyreállítani a rendet a belső politikában.

Stockholm, augusztus 27. Helsingforsból jelentik, hogy egy olasz misszió érkezett oda, amely objektív tanácsokkal akar segíteni a politikai pártok közötti egyensúly helyreállításában. — Finnország lakossága ugyan örömmel fogadta az olasz küldöttséget, de meg van győződve arról, hogy az olasz tanácsok nem igen fog hozzájárulni a belső helyzet tisztázásához.

A gyógyszerárak éjjeli ügyelete

A debreceni gyógyszerárak a következő sorrendben tartanak éjjeli ügyeletet:

Csütörtök: Kigyó — Ferencz József-u. 33., Arany Annyal — Ferenc József-u. 50., Reménység — Csapó-u. 18., Magyar Korona — Péterfia-u. 10., Nádor — Sz. Anna-u. 66.

Péntek: Nap — Ferencz József-u. 3., Kossuth Lajos — Ferencz József-u. 30., Csillag — Árpád-tér 1., Arany Sas — Hatvan-u. 60.

Fogpaszták, francia parfümök! KORZÓ DROGUERIÁBA
Kalederma kézfinomítók, Margit-órák és szappan,
puderek, szárvizek, kefeárak, mindenféle pipere-
olajok a legjobb minőségben érkeztek a
Piac-utca 42. szám.
GLYCERIN kapható!

Tisza István gyilkosa — Heltai Viktor

Teljesen megbízható budapesti forrásból arról értesülünk, hogy Tisza István gróf gyilkosa Heltai Viktor volt, a nevenberi forradalom hirhedt budapesti városparancsnoka. A nyomozás adatai szerint azonban Pogány Józsefnek is volt része a gyilkos merénylet előkészítésében.

Anglia Törökországért „A népek barátsága nem örökéletű“

Bukarest, aug. 27. Az *Orient* jelenti: Lloyd George az angol alsóházban a következő kijelentést tette:

— Törökországgal még nem értük alá a békét. Mihelyt ismerni fogjuk az Egyesült Államok válságát, rendezni fogjuk a függőkérdéseket. Ehhez képest ezidő szerint nincs kérdés, amely Angliát jobban érdekelné, mint a török probléma. Nagybritánia jövője attól függ, milyen megoldást nyer Törökország ügye.

London, aug. 27. Lloyd George a napokban azt a különös kijelentést tett, hogy az angol birodalom életképessége szorosan összefügg a volt török birodalom életével. Amíg a korhadtt Törökország Angliának utjában állt, nem volt Angliának miről gondoskodnia, eltengődött az ő támogatása nélkül is. Ma azonban, ha bármely más európai hatalom Törökországra ráteszi a kezét, vagy annak bármily kis részét elveszi, ezzel az angol hódítás utjába állít fel akadályt, amelyen szekere könnyen felborul. Nem kell elfeledni, hogy az államok közötti barátság nem örökéletű. Ki tudja, mit fog szülni a holnap? Ki garantálhatja azt, hogy Franciaország, Olaszország vagy pedig Amerika valóban mindig hűséges tagjai lesznek-e az entente-nak? Ennek következtében Lloyd George azt követeli, hogy Törökországgal szemben minden áron fenn kell a status quo ante-t tartani és minden európai államot ki kellene zárni Törökország területéről. Ez az oka annak, hogy a török béke oly soká késik.

Az angol flotta Kronstadtban

Bukarest, aug. 26. A Reuter-ügynökség stockholmi táviratai szerint az angol flotta bevonult Kronstadtba. A város lángokban áll. (Adeverül.)

— Megindul a pécs-budapesti vasutiforgalom. A budapesti Esti Hírek értesítése szerint a napokban megindul Pécs és Budapest között a vasutiforgalom és ily módon lehetővé válik Magyarország és Jugoszlávia közt a rendes kereskedelmi összeköttetés.

Kivándorló magyar tudósok

Grosz Emil Rómába, Péterfi Tibor Zürichbe megy

Emlékeztet, hogy a kommunizmus letörése után, amikor a vörös terrort a fehér terror váltotta fel a fővárosban, az *ébredő magyarok* fiatal társasága hivatalanul tisztogató munkába kezdett a budapesti egyetemen és e munkáját fényes eredménnyel is végezte, mert sikerült többek között Grosz Emilt is, a természetvilághírű professzorát, állásától elmozdítani, sőt a zavargások alkalmával a tudós tanárt tetteleg is inzultálták az éberek.

József főherceg amikor tudomást szerzett az inzultusról, felkereste a megbántott tanárt, sajnálkozását fejezte ki a történetek felett és kijelentette, hogy bármily elégtételt is kér, megadja feltétlenül.

— Az egyetlen elégtétel, amit kaphatok az, ha azonnal utlevelet állítanak ki részemre külföldre — felelte Grosz Emil.

A főherceg, nem tudván lebeszélni szándékáról a professzort, intézkedett, hogy Grosz Emil haladéktalanul utlevelet kapjon. Grosz Emil, mihelyt összeeszmagolta értékes gyűjteményeit, elhagyta Magyarországot és minden valószínűség szerint Rómába megy és elfogadja a római egyetem régi és többször megismételt meghívását.

Grosz Emilen kívül sikerült az ébredő magyaroknak megszabadítani a magyar tudományosságot egy másik világhírű kiválóságtól is, Péterfi Tibortól, az

Apáthy István híres tanítványától, aki olyan ifjan szerezte meg páratlan tudományos képzettségével és rendkívüli jelentőségű munkásságával az egész tudományos világ osztatlan elismerését, mint kivülről csak nagyon kevesen. Az éberek akciója őt is elmozdította állásától. Eltávolításának híre bejárta az egész világsajtót, nagy feltűnést keltett mindenütt a külföldön és Péterfi tudományos jelentőségére jellemző, váratlan eredménnyel járt. A zürichi egyetem, amint a lapjelentésekből tudomást szerzett arról, hogy Péterfit a budapesti egyetemről eltávolították, nyomban táviratilag meghívta a fiatal tudóst a zürichi egyetemre. Péterfi Tibor kész örömmel fogadta el a híres zürichi egyetem megalapító meghívását és már a legközelebbi napokban el is hagyja Magyarországot.

A budapesti egyetemet az ébredő magyarok tüntetései miatt bezárák s így egyelőre nem volt folytatása a páratlan kultúrbotránynak. Mihelyt azonban az egyetem megnyílik, alkalma lesz az egyetem tanári karának, hogy állásfoglaljon a történetek dolgában, mert az egyetem próbált értékű tudós tanárai között máris mozgalom indult meg, hogy a történeteket maga az egyetem bélyegezze meg. Több neves tanár kijelentette, hogy teljes mértékben azonosítja magát a megbántott tanártársával.

A terrorcsapat felelőtlenül gyilkolhatott

A debreceni kommunista büntettek aktáiból

Megdöböntő világot vet a kommunista-uralom egyik fővezérének, Vágó Bélának gondolkodására az a tanúhallgatás, melyet e napokban ejtet meg a rendőrség. A debreceni rendőrség újból elővette a kommunista-uralom alatt elkövetett büncselekmények aktáit, hogy annak idején jelentést tehessen a budapesti államügyészségnek, mely a Budapesti Közlönyben ilyen irányú felszólítást tett közzé.

Igy kerültek elő Rubin Farkas gyárigazgató gyilkosának, Reinheimer Rezső művezetőnek, a debreceni terrorcsapat parancsnokának büntetőügyében fölvetett akták is. Épen amikor a rendőrség ezzel az ügygel foglalkozott, jött haza Budapestről egy munkás, aki mikor igazoltatás céljából kihallgatták, érdekes vallomást tett a Reinheimer ügyre vonatkozólag is.

Elmondta a munkás, hogy jelen volt, amikor rendőrfőkapitányi szobában Vágó Béla népbiztos kihallgatta a gyilkosság után Reinheimer Rezsőt. A kihallgatás alkalmával Czmór Béla, a

debreceni katonai parancsnokság politikai megbízottja, tiltakozott Reinheimer eljárása ellen és felelősségre vonta a gyilkost, mert nem állította Rubin Farkast a forradalmi törvényszék elé.

Vágó Béla ekkor a következő kijelentést tette:

— Reinheimer Rezső helyesen cselekedett. Oroszországban is úgy van, így lesz nálunk is és így kell, hogy legyen. A terrorcsapat tagjai sem egyenként, sem együttesen senkinek sem tartoznak felelni tetteikért.

E szörnyű kijelentés egyúttal Reinheimer igazolása is volt és a gyilkos büntetésével együtt felelőtlenül maradt és szabadon garázdálkodott tovább, elmenekülése után is, amit annál könnyebben tehetett, mert rövidesen Vágó Béla főhadsegéde lett.

— Közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményei. Folyó évi augusztus 28-án, csütörtökön délelőtt 10 órától kezdve a beszerzési csoport pincehelyiségében (Pénzügyi-palota) sentés termékeket osztunk azon tagok részére, kik az utolsó sertés-hus kiosztás alkalmával sertés-hust nem kaptak. Ezenkívül piperezappant árusítunk 4 kor. 50 fillérért darabonként.

HIREK.

— Fényes László él. Budapestnek a román hadsereg által történt megszállása után az a hír terjedt el, hogy Fényes Lászlót a bolsevista pribékek rettenetes kínzások között kivégezték. Ezt a hírt most a Nyiregyházán megjelenő Nyirvidék című lap megcáfolja, amennyiben a napokban levelet kapott Fényestől.

— Nem tarthatott ülést a nyugdíjbizottság. Ma délelőtt 11 órakor tartotta volna ülését a nyugdíjellenőrző bizottság. Az ülést azonban nem lehetett megtartani, mert a bizottsági tagok közül Békés Lajoson kívül senki sem jelent meg.

— A ruhaszegély. A ruhaszegély kiutalására szükséges 2 millió kölcsön felvételéről az állampénztár, illetve a pénzügyigazgatóság tárgyalásokat kezdett a pénzügyintézetekkel. A tárgyalások kedvező eredménnyel biztatnak, amennyiben azok a bankok, amelyekkel eddig tárgyaltak, már 1 millió koronás kölcsönt hajlandók biztosítani és valószínű, hogy a másik milliót a többi pénzügyintézet, amellyel csak ezután lesznek a tárgyalások, szintén biztosítani fogja. Ha a kölcsönfelvétel sikerül, a ruhaszegély kiosztása nyomban megkezdődhetik, mert az adminisztratív előkészületek már megtörténtek.

— Nagy termés a tét földön. Prágából jelentik: Narodny Lity közli, hogy Szlovákiában, noha a művelési terület kisebb a múlt évinél, a termés nagyon kielégítő. A többletet 6 és fél millió métermázsára becsülik.

— Petroleum kiosztás a közönség részére. A közellátási hivatal közli: Értesítjük a közönséget és a kereskedőket, hogy a már jelzett petroleum szétosztása megkezdődött. A forgalomba hozatal nem történhetik meg egyszerre, így még most minden kereskedőnél nincs petroleum, néhány nap alatt azonban már minden kereskedésben kapható lesz. A petroleum-jegy beváltása nincs kereskedőhöz kötve. A lisztiroda kétféle petroleum-jegyet bocsátott ki, még pedig 6. és 7. számmal jelzettek. A 6. számú fogyasztási-jegy május havi szelvényére 2 liter, a 7-es szám-jegy szintén május havi szelvényére pedig 1 liter petroleum vásrolható, illetve adandó ki a kereskedők által literenként K 3.60 árban. A hivatal megállapította, hogy a közönség tekintélyes része petró-

leum-jegyét eddig nem váltotta ki. Ismétéljük, hogy a petroleum jegyeket az illetékes lisztirodák csak e hó 30-ig bezárólag adják ki, azontul petroleum-jegyet nem lehet kiváltani. A kiváltásnál rendőri bejelntő lapot kell felmutatni. A kereskedők a fogyasztási-jegyeket szeptember hó 30-ig válthatják be, az elszámolás pedig október hó 5-ig megejtendő. Felhívjuk a kereskedőket, hogy csak azokat a jegyeket fogadják el, amelyek névvel vannak ellátva és amelyeknek sorszáma 20,000-en felül van, szelvényeket előre levágni nem szabad. Minden kereskedő saját érdekében köteles a neki kiadott petroleum mennyiség bejegyzése végett elszámolási könyvét a közellátási hivatalhoz a petroleum átvételétől számított három nap alatt odaküldeni. Az esetleg megmaradó készlet felett a hivatal rendelkezési jogát fenntartja.

— **Hirdetmény.** A 16. román divízió parancsnoksága elhatározta, hogy 90—100 darab lovat ad ki gazdáknak használatra. Elsősorban olyan kiscgazdák kaphatnak lovakat, kiknek gazdálkodásuk folytatásához okvetlenül szükségük van lovakra. — Használatért nem fizetendő semmi, ellenben jóállás vállalandó a lovak jókarban tartásáért. Szükségességet igazoló okmányokkal az igényt tartók jelentkezzenek az összekötő hivatalnál (Városháza 3. sz. ajtó) folyó hó 28-ikán délután 3—5 óráig. **Popovics** az összekötő hivatal főnöke.

— **3-4 középsikolát** végzett fiu tanulól felvétetik **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai részv. társaság könyvkereskedésében.

— **Werner-Divatház, a Bikáépületben.** Sajátkészítményű **fehérneműek.** Mérték utáni rendelések gyorsan és pontosan készülnek. **Gallérok** minden számban raktáron.

Létorière ögróf.

— Regény. — (48)

Írta: **SUE JENŐ.**

Erhard fölhasználta a pillanatot, amikor az ögróf nem nézett oda s elhajította az aranyat, mintha pokoli tűz tette volna izzóvá és csizmája sarkával a száraz levelek alá taposta.

— Pokolpénz ez. — mormogta — ha a zsebembe dugom, vörös bőregérré vagy fekete békává változnak át. — Azután óvatosan megfogta a kopó kötelét, mintha az ögróf ragályos beteg lett volna, félnéken és sajnálkozva nézegette a kutyát, mert biztos volt benne, hogy valami örökös rossz történt vele.

— Báró! — kiáltott Léorière, mikor egy darabon előre jutottak. — itt van a réstörésem; hadd jöjjön a szarvas, ráviszem a három vagy négy legidősebb kutyát.

— Pillanatra, — mondá a báró

— **Sürgős a mezei munka.** Rásó István főispán ma felhívta a polgármesteri hivatalt, intézkedjék, hogy a mezei gazdasági munkában minden mezőgazdasági munkával foglalkozó egyén résztvegyen, amennyiben pedig munkaerőre lenne szükség, forduljon a 16. román hadosztály parancsnokságához.

— **Az első bécs—bukaresti vonat.** Bécsből jelentik: A Budapest—Bécs—Bukarest vasutvonalat helyreállították és az első bécs—bukaresti vonat Bécsből Bruck—Budapest—Szeged—Csongrád—Aradon át ma Bukarestbe érkezett. A vonatra azért kell Csongrádra kerülnie, mert a szolnoki és szegedi Tisza-hidak még nincsenek kijavítva. A hidak kijavítása a legrövidebb időn belül várható. A vonatokat katonai kísérettel indították el. (Universul.)

— **A szappán szabad forgalom tárgya.** Debreczen város és Hajdumegye főispánjának 576. sz. a. kelt felhatalmazása alapján, kapcsolatban a kereskedelmi- és iparkamara 4211. és 4540. sz. a. kele előterjesztésére közölsz, hogy a szappán gyártása és forgalmazására vonatkozó megszorító háborus rendelkezések Hajdumegye területére is is hatályon kívül helyezettek, minélfogva ugy a szappán gyártás, mint forgalmazás szabad kereskedelem tárgyát képezi. — Debreczeni kereskedelmi- és iparkamara.

— **A cseh vasutak jövedelme.** Prágából táviratozzák: A 100 százalékos tarifaemelés következtében a cseh vasutak július havi bevétele közel 16 millió koronával emelkedett.

— **Schnitzler Artur „Körtánc“** című legszellemesebb 10 pikáns dialógusát tartalmazó kötete most jelent meg új kiadásban. Ára 5 kor. és 10% felár. Kapható **Hegedüs és Sándor** r. t. könyvesboltjában Piac-u. 34.

— **A korpautalványok átvétele.** Értesítetek azon termelők, akik korpa igényeiket a Csapó-utca 15. sz. a G. irodában jelentették be, hogy korpautalványuk átvétele végett ugyanazon irodában a bejelentési szelvény felmutatásával három nap alatt jelentkezzenek. Városi lissztrófa.

komolyan; — az öreg Truchesz Erhard varázslónak tartja őnt. Nem volna jó ha ördögnek gondolná, mert akkor inkább a lelke üdvéről gondoskodnék, mint a szarvas nyomáról.

— Nem értem, báró, beszéljen világosabban!

— Jer ide, Erhard — mondá a várur.

A vadász egész testében remegve lépett elő.

— Ugy-e, folytatta a báró — nem tudod felogni, hogyan ismerheti vendégünk a mi erdőségünket, amelyben talán sohasem vadászott és honnan tudja, hogy a remetekápolna környékén van a legjobb szarvasszállás és hogy a pihent kutyákat a kolostor sik szélén kell fölállítani?

— Igaz, — felelt Erhard hal-kan. — Az emberek semmit sem tudhatnak erről, amíg...

— És az ördög vigyen el engem, ögróf, — vágott közbe a

— **Uri fehérneműt** mérték után izlésesen készít fehérnemű varroda Hatvan-utca 41.

— **Békebeli friss gummi-áru,** u. m. irigátor-gummi, cucli-gummi, Ollagummi, gyermek alá való gummi, légpárna, jégtömlő, sérvkötő, haskötő, csipő-szorító Vitáriusnál Piac-u. 16.

— **Könyvtárakat és egyes műveket állandóan legmagasabb áron vásárol** **Aczél Henrik** autiquáriuma. **Első Takarékpályában.** — Kivánatra házhoz megyek megtekinteni.

— **Himző pamut** **D. M. C.** érkezett **Schwartz S.** Piac-utca 51., főpostával szemben.

SHINHAZ.

A SHINHAZAK MÜSORA:

Csokonai színház:

Pénteken: Névtelen asszony színmű, 5 felvonásban.

Szombaton: Palika, színmű.

Vasárnap délután: Palika, este: Névtelen asszony.

Vigszínház:

Pénteken: Márványmenyasszony operett.

Szombaton: Csárdáskirályné, operett.

Vasárnap délután: Csárdáskirályné, operett, este: Mágnes Miska, operett.

— **Színháznyitás.** (A színházi iroda jelentése.) Pénteken mindkét színházban megkezdődnek az előadások. A Csokonai-színházban a „Névtelen asszony“ színmű kerül színre, melyben Gazdy Aranka mutatkozik be. Jegyek csak az előadás napján pénteken válthatók. — A Vigszínházban a „Márványmenyasszony“ operett adják, melyben Szigeti Jenő mutatkozik be. Jegyek már válthatók.

F. Halácsy Margit okl. zongora tanárnő **magánövendékeinek hangversenye** az **Uránia**-ban. A jegyelővétel oly erősen indult meg erre a kedves hangversenyre, melynek harmincnégy szereplője gyermek, bakfisch és nagy leányok csoportjában ambícióval készül a nagy nyilvánosság elé, hogy jól teszi

báró — ha magam is megtudom érteni.

Az ögróf mosolyogva vonagatta a vállát, mafid egy kis bőrkötésű könyvet vett ki zsebéből és közelebb lépett Erhardhoz:

— Ide nézz, öreg vadkan és lásd, honnan ismerem az erdőt. A vadász rémülten ugrott vissza.

Az ögróf kinyitotta a könyvet és nyeregkápáján részleces erdőtérképet terjesztett ki, melyen a határok, az utak, ösvények, a vadak állandó és változó helyei, szóval a legkisebb részletek is meg voltak jelölve.

— A császári vadászihatal térképe! — kiáltott a báró — ezt sejtettem volna. A titok természetesen meg van fejtve, de mégis csodás áttekintés és ritka vadásztapasztalat kell hozzá, hogy valaki így fölhasználhassa. Ögróf, ögróf, önek egész Európában nincsen párja. Hogy vala-

aki idejében gondoskodik jegyeiről. Jegyelővétel délelőtt 10—12-ig, délután 4—7-ig az Uránia pénztáránál.

A **métely**, dráma öt felvonásban, bemutatja az Apollo csüörtökön. A magyar filmek egyik legkitünőbbjét, mely Debreczenben először kerül bemutatásra, érthető érdeklődés előzi meg, mert csak a legnagyobb áldozat és fáradság árán lehet ma új filmet bemutatni. A főszerepeket **Berky Lilly** és **Várkonyi Mihály** nagy művészettel adják, dr. **Janovics Jenő** pedig a rendezést a töle megszokott tudással végezte. A felvételek a magyar filmművészet díszére válnak.

Herman Nándor

férfi fehérnemű készítő dívatterme
Hatvan-utca 31.

Készít:

férfiingeket, gallérokat
mérték szerint.

Törvénykezés

A szeptemberi esküdtek

A debreczeni törvényszék Nagy Kálmán dr. ítélőtáblai bíró elnöke alatt ma sorsolta ki a szeptemberi esküdtszéki ciklusra az esküdtszék tagjait. 30 rendes és 10 pótesküdtet sorsoltak ki. Rendes esküdtek lettek: **Neumayer János** mérlegkészítő, **Ladányi Ferenc** szikvizgyáros, **Auficht Vilmos** malomtulajdonos, **Kis Ignác** bádogos, **Kéki József** földbirtokos, **Bakóczy Gábor** földbirtokos, **Szántó Zsigmond** kárpitos, **Szendró Sándor** hangszerész, **Farkas Andor** posztókereskedő, **Péterffy József** gazdasági szaktanító, dr. **Nagy János** ügyvédjelölt, **Pércsi Károly** birtokos, **Keserü József** kovács, **Nagyházi János** kőműves, **Papolics Béla** bérlő, **Szatmári Zoltán** hírlapíró, **Kerezsi Károly** hentes, **Fekete György** cipész, **Hankel Leo** nyug. p. ü. t., **Lehóczky Károly** gazda, **Gombácsi Sándor** kőműves, **Jónás Albert** borkereskedő, **Király István** birtokos, **Gulácsi Mihály**

ki az első hajtásra felhíjzoljon egy szarvast, a legritkább, amit életemben hallottam. Érted-e már a dolgot, vén bolond? — kérde a báró a vadászt. — Le kellene térdelned az ögróf előtt, mert ő mindnyájunknak mestere.

— Igenis, kegyelmes uram, megértettem és dicsértessék érte az Uristen, mert különben nagy szerencsétlenség történhetett volna. — E szavaknál Erhard elővette golyóhuzóját és kiszedte a töltést vontesdöví puskájából.

— Mit csinálsz, Erhard? — kérde a várur.

A vadász egy fekete golyót mutatott, melyen fehér kereszt volt.

— A legelső süirűségben belelöttem volna ezt a megbabonázott golyó az ögrófa, mert ördögnek tartottam. Az öreg Ralf mondta, hogy ez a legjobb mód a rossz végzet elhárítására.

(Folyt. köv.)

